

Tytti Kivinen
Liisa Kultanen
Saana Liikala
Alisa Peltonen

Diakonia-ammattikorkeakoulu
Humanistisen alan ammattikorkeakoulututkinto
Tulkki (AMK)
Opinnäytetyö, 2023

TULKKIOPISKELIJOIDEN KOKEMUKSIA ETÄ- OPETUKSESTA

**Selvitys Turun-kampuksen viittomakielen ja puhevammaisten
tulkkioiskelijoiden kokemuksista**

TIIVISTELMÄ

Tytti Kivinen

Liisa Kultanen

Saana Liikala

Alisa Peltonen

Tulkkiopiskelijoiden kokemuksia etäopetuksesta – Selvitys Turun-kampuksen viittomakielen ja puhevammaisten tulkkiopiskelijoiden kokemuksista

28 sivua ja 2 liitettä

Kevät 2023

Diakonia-ammattikorkeakoulu

Humanistisen alan ammattikorkeakoulututkinto

Tulkki (AMK)

Opinnäytetyö tehtiin yhteistyössä Diakonia-ammattikorkeakoulun hallinnoiman Tulevaisuuden tulkkaustaidot –hankkeen kanssa. Opinnäytetyön tarkoitus oli karottaa Diakonia-ammattikorkeakoulun viittomakielen ja puhevammaisten tulkkauksen opiskelijoiden kokemuksia etäopetuksesta. Webropol-kyselyn avulla kerättiin Turun-kampuksen opiskelijoiden kokemuksia ja näkökulmia etäopetuksen onnistumisesta. Kyselyn avulla tarkasteltiin etäopetuksen laatua, toimivia ratkaisuja sekä mahdollisia puutteita. Opinnäytetyön tavoitteena oli luoda kehitysideoita Tulevaisuuden tulkkaustaidot –hankkeelle Diakonia-ammattikorkeakoulun viittomakielen ja puhevammaisten tulkkauksen etäopetuksen kehittämiseksi.

Opinnäytetyö oli kehittämispainotteinen ja sen tutkimusosuus oli Webropol-kysely, joka pidettiin maaliskuussa 2022. Aineistonhankintamenetelmänä käytettiin sekä laadullista että määrällistä tutkimusmenetelmää. Analyysimenetelmänä hyödynnettiin avoimien vastausten analysoinnissa teemoittelua. Lisäksi opinnäytetyössä hyödynnettiin Webropol-palvelun muodostamia vastausten koonteja ja visuaalisia kuvaajia määrällisten kysymysten analysoinnissa.

Kyselyn vastauksista korostui kolme pääteemaa: etäopetuksen kuormittavuus ja haasteet sekä ohjeistusten ymmärtämiseen liittyvät vaikeudet. Kuormittavia tekijöitä olivat etäopetuksessa fyysisen vuorovaikutuksen puuttuminen, aikataulutuksen muutokset, tekniset haasteet ja viittomakielisten luentojen seuraaminen ja opetukseen osallistuminen näytön kautta. Etäopetuksen haasteita olivat puutteellinen tauotus, nopea opetustahti, ryhmätyöskentely ja epäselvät yleiset säännöt Diakonia-ammattikorkeakoulussa. Ohjeistusten ymmärtämiseen liittyviin vaikeuksiin lukeutuivat tehtävien tulkinnanvaraiset ja epäselvät ohjeet. Epäselvät ohjeet aiheuttivat opiskelijoissa turhautumista ja saattoivat laskea motivaatiota opiskelussa.

Asiasanat: etäopetus, kokemus, viittomakielen ja puhevammaisten tulkkausopinnot, kysely

ABSTRACT

Tytti Kivinen, Liisa Kultanen, Saana Liikala and Alisa Peltonen
Interpreter students' experiences in online studies – A report on the experiences of sign language and speech impairment interpreter students in Turku campus
28 pages and 2 appendices
Spring 2023
Diaconia University of Applied Sciences
Bachelor's Degree Programme in Humanities
Interpreter, Sign Language and Interpretation

This thesis was carried out in collaboration with the Interpreting into the Future - project. The project is led by Diaconia University of Applied Sciences. The purpose of this thesis was to investigate students' experiences in online studies through a survey. The aim of this thesis was to create development ideas for online studies for sign language and speech impairment interpreter students. This thesis was development-oriented and includes a survey. The questionnaire survey was made in March 2022 using Webropol. The target group for the survey was interpreter students in Turku campus. The subject of the questionnaire was to find out students' perspectives and experiences of online studies.

The aim of the survey was to examine the quality of online studies, operational solutions and possible challenges. The material was collected by both research methods, quantitatively and qualitatively. The qualitative material was analysed with theme method and the quantitative material with Webropol's Reporting Tool which provides reports and visualization features.

The main topics that became more obvious from the questionnaire's replies are the factors of the workload due to online studies, different challenges and difficulties in understanding the guidance given. For instance, the fast-teaching pace during online lessons and technical challenges were the reasons for the heavy workload.

According to the results of the survey, students wanted to have more precise directions and common rules since the incomplete rules caused inequality between students. Based on the results, development ideas were invented from the replies received from the survey benefiting the Interpreting into the Future – project. The development ideas can be used to improve online studies organised by Diaconia University of Applied Sciences

Keywords: online studies, experience, sign language and speech impairment interpreting studies, survey

VIITTOMAKIELINEN TIIVISTELMÄ

Tytti Kivinen, Liisa Kultanen, Saana Liikala ja Alisa Peltonen
Tulkkiopiskelijoiden kokemuksia etäopetuksesta – Selvitys Turun-kampuksen
viittomakielen ja puhevammaisten tulkkiopiskelijoiden kokemuksista
28 sivua ja 2 liitettä
Kevät 2023
Diakonia-ammattikorkeakoulu
Humanistisen alan ammattikorkeakoulututkinto
Tulkki (AMK)

<https://youtu.be/jfR1V8MNa30>

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	4
2 TULKKIKOULUTUS DIAKONIA-AMMATTIKORKEAKOULUSSA	6
2.1 Tulkkauskielet ja kommunikointimenetelmät tulkkikoulutuksessa	7
2.2 Etäopetus ja etäopiskelu	9
2.3 Aikaisempia tutkimuksia etäopetuksesta.....	12
3 TULEVAISUUDEN TULKKAUSTAIDOT –HANKE.....	13
4 AINEISTO JA MENETELMÄT.....	14
4.1 Kysely ja sen toteutus	15
4.2 Kyselyn analysointi.....	16
4.3 Eettiset näkökohdat.....	17
5 KYSELYN TULOKSET	19
5.1 Etäopetuksen kuormittavuus.....	20
5.2 Etäopetuksen haasteet	22
5.3 Oppimisalustat, tehtävät ja ohjeistukset.....	24
6 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA.....	26
LÄHTEET.....	29
LIITE 1. Kyselyn saatekirje	33
LIITE 2. Kysely.....	34

1 JOHDANTO

Tulkkausalan koulutus on muuttumassa monimuotoisempaan suuntaan ja tarvitsee uusia innovaatioita (STT info, 2022). Aikaisemmin Diakonia-ammattikorkeakoulu on kouluttanut viittomakielen ja puhevammaisten tulkkeja päivätoteutuksella, mutta vuonna 2021 aloittaneet opiskelijat osallistuivat monimuotototeutuksella järjestettävään koulutukseen. Monimuotoisessa opiskelussa opiskelijalta vaaditaan enemmän itseohjautuvuutta, koska lähiopetusta on vähemmän kuin päivätoteutuksessa. Opintojaksot sisältävät usein sekä lähiopetusta että verkko-opetusta. Käsittelemme opinnäytetyössä verkossa tapahtuvaa opetusta termillä etäopetus, sillä myös yhteistyökumppanimme Tulevaisuuden tulkkaustaidot – hanke käyttää termiä etäopetus.

Opetus sekä opiskelu jouduttiin siirtämään verkkoon hyvinkin nopeasti, kun maaliskuun 16. päivänä 2020 Suomen hallitus sekä tasavallan presidentti totesivat Suomessa vallitsevat poikkeusolot maailmanlaajuisen koronapandemian vuoksi. Valtionneuvosto määräsi erilaisia rajoituksia ja toimenpiteitä, joita tulisi tehdä perusopetuksen, varhaiskasvatuksen, esiopetuksen, lukio- ja ammattikoulutuksen sekä korkeakoulujen suhteen viruksen leviämisen estämiseksi. Tavoitteena oli, että varhaiskasvatus, opetus sekä tutkintojen suorittaminen on turvattu erilaisten toimien, kuten etäopetuksen avulla. (Opetushallitus, 2020, s. 12.) Diakonia-ammattikorkeakoulu siirsi kaiken opetuksen etäopetusmuotoon 17.3.2020 (Diakonia-ammattikorkeakoulu, 2020).

Kehittämispainotteisessa opinnäytetyössämme tarkastelemme etäopetuksen toteutumista ja digitaalisten oppimisympäristöjen toimivuutta opiskelijoiden näkökulmasta Diakonia-ammattikorkeakoulussa Turun-kampuksella viittomakielen ja puhevammaisten tulkkauksen alalla. Teimme opinnäytetyön yhteistyössä Tulevaisuuden tulkkaustaidot -hankkeen kanssa. Toteutimme yhteistyössä kyselyn, jolla kartoitimme opiskelijoiden kokemuksia ja mielipiteitä etäopetuksen sisällöistä sekä oppimisympäristöjen teknisestä toimivuudesta. Keräsimme aineistoa Webropol-ohjelman avulla etäopetuksen onnistumisen tarkastelua varten. Vastaaajia oli yhteensä 88. Opinnäytetyömme tarkoituksena on kartoittaa kyselyn

avulla opiskelijoiden kokemuksia etäopetuksesta, ja selvittää, onko etäopetus vastannut opiskelijoiden odotuksia. Opinnäytetyömme tavoitteena oli luoda kehitysideoita Tulevaisuuden tulkkaustaidot –hankkeelle Diakonia-ammattikorkeakoulun viittomakielen ja puhevammaisten tulkkauksen etäopetuksen kehittämiseksi.

2 TULKKIKOULUTUS DIAKONIA-AMMATTIKORKEAKOULUSSA

Kääntäjien ja tulkkien koulutusta on järjestetty Suomessa noin 40 vuoden ajan. Vuonna 1998 tulkkipalvelun tasoa pyrittiin nostamaan siirtämällä tulkkien koulutus ammattikorkeakouluihin. 1.9.2010 tuli voimaan uusi tulkkauspalvelulaki: Laki vammaisten henkilöiden tulkkauspalvelusta 133/2010. Uuden lain myötä tulkkauspalvelun järjestämisvastuu siirtyi kunnilta valtiolle eli Kansaneläkelaitokselle. Tulkkipalvelun nimi muutettiin samalla muotoon tulkkauspalvelu. Uuden nimen myötä pystytään paremmin korostamaan tuotettua palvelua eli tulkkauspalvelua, eikä vain yksittäisen työntekijän tekemää työtä. (Kalela, 2010, s. 10.) Diakonia-ammattikorkeakoulun Turun-kampuksella on ollut mahdollista opiskella viittomakielen tulkkausta 2000-luvun alusta saakka. Vastaavan laajuista koulutusta alettiin tarjota vuonna 2001 Helsingissä Humanistisessa ammattikorkeakoulussa. (Salmi & Laakso, 2005, s. 284.)

Tulkkien kouluttamisen tarvetta Suomessa perusteltiin sillä, että kuulovammaisen saattoi olla erittäin vaikeaa saada itseään ymmärretyksi esimerkiksi viranomaisien tai oikeusistuimen edessä. Kuulovammaisten oikeusturvan puutteellisuus herätti huolta kuurojenyhteisössä jo 1900-luvun alusta saakka. (Salmi & Laakso, 2005, s. 275.) Laki vammaisten henkilöiden tulkkauspalvelusta 5. pykälä määrittelee yksityiskohtaisesti ja tarkasti, että tulkkauspalveluun ovat oikeutettuja henkilöt, joilla on kuulovamma, kuulonäkövamma tai puhevamma. Vammansa vuoksi henkilö tarvitsee tulkkausta esimerkiksi asiointiin, opiskeluun, työssä käyntiin, harrastuksiin, vapaa-ajan toimintaan ja yhteiskuntaan osallistumiseen. Tulkkauspalvelun saamisen edellytyksenä on, että henkilön on mahdollista ilmaista oma tahtonsa tulkkauksen kautta ja hän käyttää jotakin itselleen toimivaa kommunikointimenetelmää. (L 133/2010 5. §.)

Kääntäjien sekä puhuttujen kielten tulkkien koulutusta järjestetään yliopistoissa, mutta viittomakielen tulkkien sekä puhevammaisten tulkkien koulutusta järjestetään Diakonia-ammattikorkeakoulussa ja Humanistisessa ammattikorkeakoulussa (Salmi & Martikainen, 2011, s. 4–5). Sekä viittomakielen tulkkauksen että puhevammaisten tulkkauksen opintojen laajuus on 240 opintopistettä. Koulutus

on kestoltaan neljä vuotta ja tutkintonimike on tulkki (AMK). Koulutukseen osallistujilta ei vaadita aiempaa viittomakielen osaamista. (Diakonia-ammattikorkeakoulu, i.a.-a.)

Diakonia-ammattikorkeakoulun tulkkikoulutuksen vuoden 2019 opetussuunnitelman mukaan ensimmäisenä vuonna opinnoissa keskitytään asiakasryhmiin, asiakkaiden kommunikointimenetelmiin, viittomakielen perusteisiin, etiikkaan, ammatillisuuteen sekä opintoihin orientoituviin kursseihin. Toisen lukuvuoden loppupuolella opiskelijan tulee valita kolmannelle vuodelle suuntaavat opinnot, joiden perusteella opiskelija valmistuu tutkinnosta joko viittomakielen tulkiksi tai puhevammaisten tulkiksi. Suuntavista opinnoista kertyy yhteensä 25 opintopistettä. Lisäksi kolmantena vuotena opiskelijan tulee suorittaa valinnaiset opinnot, joita suoritetaan 20 opintopisteen verran. Viimeisenä lukuvuotena opinnoissa keskitytään opinnäytetyön työstämiseen, harjoittelujaksoihin, päättöopintoihin, projektiopintoihin, työelämäosaamiseen sekä vapaasti valittaviin opintoihin. Vapaasti valittavista opinnoista tulisi kertyä 15 opintopistettä. (Diakonia-ammattikorkeakoulu, 2019.)

2.1 Tulkkauskielet ja kommunikointimenetelmät tulkkikoulutuksessa

Suomessa on kaksi viittomakieltä: suomalainen ja suomenruotsalainen viittomakieli. Kyseiset viittomakielet on tunnustettu Suomessa myös lakitasolla, viittomakielilaissa. (L 359/2015.) Diakonia-ammattikorkeakoulun tulkkauksen koulutuksessa opiskellaan suomalaista viittomakieltä (Diakonia-ammattikorkeakoulu, i.a.-a). Viittomakielen käyttäjät voivat olla kuuroja, huonokuuloisia tai kuulevia (Kuurojen Liitto, i.a.).

Viittomakielessä kädet, kasvot sekä keho luovat yhdessä kokonaisuuden, joka muodostaa viestin (Schein, 1984, s. 9). Viittomakielessä on oma kielioppi, lauserakenne sekä ominaispiirteet. Viittoma on sanaa vastaava perusyksikkö. Viittomat koostuvat viidestä pääelementistä: käsimuodosta, käsien liikkeestä, orientaatiosta, paikasta ja ei-manuaalisista piirteistä. Ilmeet, eleet sekä suun liike eli huulio ovat viittoman ei-manuaalisia piirteitä. (Kotimaisten kielten keskus, i.a.)

Käsimuoto tarkoittaa käden ja sormien asentoa viittomisen aikana. Viittoman paikka voi olla viittojan keholla, pään alueella tai neutraalitulassa viittojan edessä. Orientaatio tarkoittaa kämmenen ja sormien suuntaa viittomisen aikana. (Takkinen, 2002, s. 27–32.) Jokainen viittoma rakentuu edellä mainituista viidestä elementistä, jos yksikin elementti vaihtuu, niin viittoman merkitys muuttuu (Schein, 1984, s. 9). Viittojan ilmeet kertovat viestin sävyn. Ilmeistä voi erottaa viittojan tunteet, asenteet sekä suhtautumisen keskustelun aihetta kohtaan. (Savisaari & Vanne, 1979, s. 37.)

Viittomakielen tulkkikoulutukseen kuuluu myös kuurosokeuteen liittyviä kursseja. Kursseilla tutustutaan kuurosokeisiin asiakasryhmänä sekä harjoitellaan opastusta, kuvailua, taktiilista viittomista ja sosiaalishaptista kommunikointia (Diakonia-ammattikorkeakoulu, i.a.-c). Kuurosokealla henkilöllä on vaikea-asteinen kuulon ja näön toimintarajoitteiden yhdistelmä. Kuurosokeilla henkilöillä kuulon ja näön asteet ja toiminta vaihtelevat yksilöllisesti. Osa henkilöistä saattaa nähdä tai kuulla osittain tai tietyissä olosuhteissa. Henkilö voi olla kuurosokea syntymästään tai kuulo ja näkö voivat heikentyä vähitellen. Kuurosokeat käyttävät yksilöllisesti erilaisia kommunikointimenetelmiä hyödyntäen kaikkia aistejaan. Käytössä voi olla esimerkiksi kapeaan näkökenttään viittominen, puhe, taktiilista viittominen tai sosiaalishaptinen kommunikaatio. Taktiilista viittominen tarkoittaa tuntoaistin ja liikkeen avulla kädestä käteen viittomista. Sosiaalishaptinen kommunikaatio muodostuu haptiiseista eli kosketusviesteistä. Haptiiseilla voidaan kuvata ja kertoa esimerkiksi toimintaa, läsnäoloa, ilmeitä, tilaa ja suuntia. (Lahtinen, 2016, s. 209–219.)

Diakonia-ammattikorkeakoulussa voi opiskella myös kirjoitustulkiksi (Diakonia-ammattikorkeakoulu, i.a.-a). Kirjoitustulkkausta käyttävät usein huonokuuloiset tai kuulonsa menettäneet henkilöt, joille viittomakieli tai viitottu puhe ei ole ensisijainen kommunikaatiomuoto. Kirjoitustulkkauksessa puhuttu kieli ja auditiivisesti esiin tuleva tieto kirjoitetaan digitaaliselle näytölle tekstiksi. Tulkkaus mahdollistaa tasavertaisen osallisuuden yhteiskunnassa. (Rainò & Laurén, 2016, s. 104.)

Puhevammaisten tulkit opiskelevat erilaisia puhetta tukevia ja korvaavia kommunikointimenetelmiä. Opintoihin sisältyy myös asiakasryhmiin perehtyminen. (Dia-konia-ammattikorkeakoulu, i.a.-a.) Puhevammaisella henkilöllä on vaikeus ymmärtää tai tuottaa puhetta. Henkilöllä saattaa olla myös haasteita lukemisessa ja kirjoittamisessa. (Pietiäinen, 2015, s. 32.) Puhe- ja kommunikointivaikeudet voivat olla synnynnäisiä ja pohjautua sairauksiin tai vammoihin, jotka heikentävät aivojen ja keskushermoston toimintaa. Tällaisia voivat olla esimerkiksi kehityksellinen kielihäiriö, CP-vamma ja kehitysvamma. Puhe- ja kommunikointivaikeus voi tulla myös myöhemmin elämässä, esimerkiksi äkillisen tai etenevän neurologisen sairauden tai vamman takia. Neurologisia vammoja tai sairauksia ovat esimerkiksi aivoverenkierron häiriö ja ALS eli amyotrofinen lateraliskleroosi. (Papunet, 22.3.2021.) Puhevammaisella henkilöllä voi olla käytössään yksi tai useampi kommunikointimenetelmä. Kommunikointimenetelmät tarkoittavat menetelmiä, joilla puhetta voidaan korvata tai tukea. Tällaisia ovat esimerkiksi tukiviittomat, kuvat, kommunikointikansiot ja puhelaitteet. Älypuhelimeen, tietokoneeseen tai tablettiin on mahdollista saada kommunikointisovellus tai -ohjelma, joka toimii kommunikoinnin teknisenä apuvälineenä. (Tikoteekki, i.a.) Kommunikointimenetelmät ja tekniset apuvälineet mahdollistavat sekä tukevat puhevammaisen henkilön ilmaisua ja kerrontaa. Menetelmä tai apuväline valitaan ja rakennetaan yksilöllisesti jokaisen puhevammaisen henkilön omien tarpeiden mukaan. Tämä tehdään yhteistyönä puheterapeutin sekä puhevammaisen henkilön ja tämän lähipiirin kanssa. Apuvälineet järjestetään puhevammaiselle henkilölle joko yleisen terveydenhuollon kautta tai erikoissairaanhoidon lääkinnällisenä kuntoutuksena. Toimivat kommunikointimenetelmät ja apuvälineet ovat tärkeitä, koska jokaisella ihmisellä on tarve saada ilmaista itseään ja tulla ymmärretyksi. (Pietiäinen, 2015, s. 31–32.)

2.2 Etäopetus ja etäopiskelu

Jo 1990-luvun lopulla opiskelu Internetissä sekä tietoverkoissa lisääntyi, sillä opilaitoksissa tietokoneet ja verkkoyhteydet kehittyivät EU:n ja Suomen Tietoyh-

teiskuntastrategioiden ansiosta. Tavoitteena oli tuolloin opiskelun mahdollistaminen eri puolille maailmaa, myös syrjäseuduille, jotta opetustarjonta olisi monipuolisempi, ja tällöin opiskelu olisi tasavertaisempaa. (Kalliala, 2002, s. 18–19.)

Vuonna 2020 maailmanlaajuisen virustaudin Covid-19 levittyä ympäri maailmaa opiskelijoiden opinnot keskitettiin verkkoon, jotta lähikontakteja oppilaitoksissa voitaisiin välttää (Diakonia-ammattikorkeakoulu, 13.3.2020). Verkossa järjestettävää opetusta ja opiskelua voi olla kolmea tyyppiä: 1. verkossa järjestettävä opetus on lähiopetusta tukevaa opetusta, 2. opetus on verkon kautta suoritettavaa monimuoto-opetusta tai 3. opiskelu on itsenäistä opiskelua verkossa. (Kalliala, 2002, s.20.) Etäopetuksella ja etäopiskelulla tarkoitetaan, että opettaja ja opiskelija voivat olla fyysisesti eri paikoissa, mutta he ovat kuitenkin yhteydessä toisiinsa, oppimisympäristöön ja mahdollisesti myös muihin opiskelijoihin ja opettajiin internetyhteydellä (Kalliala, 2002, s.12). Opetukseen sekä opiskeluun vaikuttava tekijä on oppimisympäristö. Oppimisympäristöksi usein käsitetään opettajan ja oppilaan fyysinen ympäristö, jossa opiskellaan ja opetetaan. Kun opetus ja opiskelu siirtyivät verkkoon, myös oppimisympäristöt siirtyivät verkkoon virtuaaliksi oppimisalustoiksi, jotka pyrkivät muistuttamaan muodoiltaan mahdollisimman paljon todellisia oppimisympäristöjä. Kuitenkaan pelkillä hyvillä oppimisalustoilla ei luoda laadukasta oppimista, vaan opettajan sekä oppilaiden on luotava oppimisalustalle motivoivia sekä innostavia sisältöjä. (Kalliala, 2002, s. 108.)

Diakonia-ammattikorkeakoulussa opetus ja opinnot keskitettiin verkkoon 17.3 alkaen (Diakonia-ammattikorkeakoulu, 17.3.2020). Opinnot jouduttiin siirtämään oppilaitoksista verkkoon erilaisiin videokonferenssi- ja verkkoneuvottelutyökaluihin, joissa on mahdollista järjestää videoyhteyksien avulla kokouksia sekä luentoja ja keskustella mikrofoniin kautta. Tällainen yleisesti käytettävä verkkoneuvottelutyökalu on esimerkiksi Zoom-sovellus, johon sovelluksen käyttäjien on mahdollista hakea tunnukset sekä käyttöoikeudet, jolloin sovelluksen käyttäminen on mahdollista. Tunnuksia sekä käyttöoikeuksia tarvitaan, jotta yhteyden luominen ja kokouksen järjestäminen olisi mahdollista. Kokoukseen liittyvät eivät tarvitse käyttöoikeuksia. (Opintokeskus Sivis, i.a.) Varsinkin viittomakielen tulkkauksen etäopetus sekä etäopiskelu ovat todennäköisesti haastavampaa kuin muilla

aloilla, sillä kolmiulotteisen visuaalisen kielen oppiminen ja seuraaminen kaksiulotteisen tietokoneen näytön kautta on haastavaa. Marjasen ja Tainion (2004) mukaan, esimerkiksi tulkin sijoittumista tulkkaustilanteessa voi olla vaikeaa hahmottaa tietokoneen välityksellä, koska viittomisalueen tulisi pysyä kuvaruudun sisällä. (Veitonen, 2006, s. 249.)

Puhevammaisten tulkkauksen puolella varsinkin suuntaavissa opinnoissa keskittään erilaisiin kommunikointimenetelmiin sekä teknisiin apuvälineisiin. Apuvälineisiin ja kommunikointimenetelmiin perehtyminen on helpompaa, kun opiskelija pääsee konkreettisesti kokeilemaan laitteita esimerkiksi kampuksella, johon on hankittu erilaisia kommunikointimenetelmiä. Tältä osin etäopiskelu ja etäopetus vaikeuttavat myös puhevammaisten tulkkauksen suuntaavia opintoja. (Diakonia-ammattikorkeakoulu, 2019.)

Diakonia-ammattikorkeakoulussa viittomakielen tulkkauksen koulutukseen sisältyy erikseen etätulkkauksen harjoittelu viestintäteknologiaan sekä televisiotulkkauksen kautta tutustumalla (Veitonen, 2006, s. 259). Yhdysvalloissa järjestetään pidempiä etätulkkauksen koulutusjaksoja. Koulutusjaksoilla tulkeilta vaaditaan vähintään viiden vuoden tulkkauskokemusta sekä erinomaista puhetulkkaustaitoa. Ruotsissa ja Suomessa etätulkkauksen koulutusjaksot ovat pituudeltaan noin 3–4 päiväisiä kursseja, jossa kokeneemmat tulkit toimivat työelämän ohjajina. (Veitonen, 2006, s. 259.)

Diakonia-ammattikorkeakoulussa on mahdollista opiskella nykyisin monella eri tavalla. Vaihtoehtoja ovat päivätoteutus, monimuotototeutus, monikampustoteutus, verkkototeutus sekä verkkopainotteinen monimuotototeutus. Lähes jokainen toteutusmuoto sisältää nykyisin verkossa opiskelua, jonka takia etäopetuksen olisi oltava laadultaan mahdollisimman monipuolista. On siis tärkeää kehittää etäopetusta, jotta opiskelijat saisivat mahdollisimman laadukasta opetusta oppimisympäristöstä riippumatta. (Diakonia-ammattikorkeakoulu, i.a.-b.)

2.3 Aikaisempia tutkimuksia etäopetuksesta

Etäopetuksen suosio on kasvanut lyhyen ajan sisällä teknologian kehittymisen ja Covid-19 pandemian vuoksi. Se on helposti toteutettavissa oleva opetusmuoto, joka ei ole johonkin tiettyyn paikkaan sidonnainen. (Marstio & Laivola, 2021.) Aikaisempaa etäopetukseen liittyviä tutkimuksia on tehty jonkin verran, mutta opinnäytetyömme keskittyy juuri Diakonia-ammattikorkeakoulun Turun-kampuksen viittomakielen ja puhevammaisten tulkkiopiskelijoiden kokemuksiin.

Keväällä 2022 julkaistiin opinnäytetyö nimeltä Etäopetuksen vaikutus suomalaisen viittomakielen oppimiseen. Opinnäytetyö on kartoittanut Diakonia-ammattikorkeakoulun Turun-kampuksen ja Humanistisen ammattikorkeakoulun Helsingin-kampuksen 2.—4. vuosikurssien opiskelijoiden mielteitä etäopetuksesta ja sen mahdollisista vaikutuksista suomalaisen viittomakielen ymmärtämiseen, sen tuottamiseen ja tulkkaamiseen. Heidän opinnäytetyönsä kartoituksesta korostui esimerkiksi etäopetuksen tekniset ongelmat ja motivaation heikentyminen. (Tervo, Toura & Valdolin, 2022.) Meidän opinnäytetyömme täydentää Tervon, Touran ja Valdolinin vuonna 2022 tehtyä opinnäytetyötä, koska me kartoitamme muun muassa tietoteknisiä haasteita ja myös opetuskokonaisuuksissa todettuja haasteita etätoteutuksella järjestettävässä opetuksessa.

Saudi Arabiassa sijaitseva Qassimin yliopisto on tehnyt tutkimuksen, joka kartoittaa kyseisessä yliopistossa opettajaksi opiskelevien kokemuksia etäopetuksesta Covid-19 aikana. Viittomakielen opiskelu on tärkeä osa opettajan koulutusta, koska opettajan on tärkeä osata kommunikoida myös kuurojen oppilaidensa kanssa. Opettajakoulutukseen osallistui 24 naisopiskelijaa ja he vastasivat tutkimuksen kyselyyn. Opiskelijoilla oli opiskeltuna kaksi tai kolme viittomakielen kurssia. Kyseiset opiskelijat olivat valinneet erityisopetukseen kuuluvan hearing loss path –koulutusohjelman. Vastaaajista 15 (62,5 %) koki, että siirtyminen etäopetukseen on vaikuttanut heidän saudi arabian viittomakielen opiskeluun. Kysymys ei tarkentanut, oliko vaikutus negatiivista vai positiivista. Vastauksista korostui viisi asiaa: sosiaalisten kontaktien vähentyminen muiden opiskelijoiden kanssa, viittomakielen käyttäminen ja harjoittelu yhdessä muiden kanssa vaikeutui, motivaatio ja varmuus käyttää viittomakieltä laskivat sekä oli vaikeaa havainnoida

käsiä, ilmeitä ja kehonliikkeitä etäopetuksessa tietokoneen näytön välityksellä. (Alawajee, 2021.) Näitä samoja piirteitä ja kokemuksia oli havaittavissa myös opinnäytetyömme kyselyn vastauksissa.

Akava Works on tehnyt kyselytutkimuksen korona-aikana etäopetukseen osallistuneille korkeakouluopiskelijoille. Kyselyn vastaajamäärä oli kokonaisuudessaan 1107, joista 57 % opiskeli yliopistossa ja 43 % ammattikorkeakoulussa. Vastaajat kokivat etäopetuksen hyvinä puolina esimerkiksi opintojen joustavuuden lisääntymisen ja opintojen sekä vapaa-ajan yhteensovittamisen helpottumisen. Nämä kaksi vastausvaihtoehtoa olivat saaneet huomattavasti eniten vastauksia liittyen etäopetuksen hyviin puoliin. Etäopetuksen huonoina puolina korostuivat esimerkiksi sosiaalisten kontaktien väheneminen, opiskelumotivaation lasku, ohjauksen ja palautteenannon vähentyminen sekä vaikeus erottaa vapaa-aika opiskeluaikasta kasvoi. (Venäläinen, i.a.)

3 TULEVAISUUDEN TULKKAUSTAIDOT –HANKE

Tulevaisuuden tulkkaustaidot –hanke on Diakonia-ammattikorkeakoulun hallinnoima hanke, joka on alkanut 1.1.2022 ja loppuu 31.8.2023. Hankkeen rahoittajana toimii Euroopan sosiaalirahasto, ja rahoittajaviranomaisena toimii Hämeen ELY-keskus. (Tulevaisuuden tulkkaustaidot, i.a.) Hanke toimii yhteistyössä erilaisten etujärjestöjen kanssa. Näitä ovat tulkkien etujärjestöt ja tulkkauspalveluita käyttävien asiakkaiden etujärjestöt sekä Uudenmaan tulkkauspalveluita tuottavat yritykset. Hankkeen yhteistyökumppaneina ovat Kieliasiantuntijat ry, Kuurojen liitto ry, Suomen kirjoitustulkit ry, Osuuskunta Via ja Sivupersoon Oy sekä T-meeting Oy. (Eura 2014, i.a.)

Tulevaisuuden tulkkaustaidot –hanke tarkastelee digitaalisia oppimisympäristöjä ja erilaisia mahdollisuuksia etäharjoitteluihin ja -simulaatioihin. Hankkeessa kar-

toitetaan myös tämänhetkistä osaamista etätulkkauksessa ja siihen liittyviä kehitystarpeita tulkkausalan tulevaisuutta ajatellen. (Tulevaisuuden tulkkaustaidot, i.a.-a.) Etäopetuksen kehitystavoitteet ovat syntyneet koronapandemian myötä, ja etätulkkauksen kehittyessä jatkuvasti on myös tulkkauskoulutuksen pysyttävä kehityksessä mukana (Ulla Niittyinperä, tulkkauksen lehtori, henkilökohtainen tiedonanto tammikuu 2022). Tämä opinnäytetyö on osana Tulevaisuuden tulkkaustaidot –hanketta ja sen kautta kartoitamme Diakonia-ammattikorkeakoulun opiskelijoiden kokemuksia etäopetuksesta ja sen sisällöistä sekä kartoitamme oppimisympäristöjen teknistä toimivuutta. Viittomakielen kolmiulotteisuutta on vaikea erottaa kaksiulotteiselta näytöltä ja se tekee etäopetuksesta haastavampaa kuin muilla aloilla (Tulevaisuuden tulkkaustaidot, i.a.-c). Hankkeen aikana kartoitetaan ja kokeillaan jo käytössä olevien sovellusten ja etätulkkausratkaisujen toimivuutta ja luodaan etätulkkaukselle suositukset (Tulevaisuuden tulkkaustaidot, i.a.-b).

4 AINEISTO JA MENETELMÄT

Opinnäytetyömme tiedonkeruuvälineeksi valikoitui kyselylomake, joka toteutettiin Webropol-ohjelmalla. Kyselytutkimus on hyvä tapa kerätä ja tarkastella tietoa esimerkiksi ihmisten mielipiteistä ja toiminnasta (Vehkalahti, 2008, s. 11, s. 47). Kysymykset esitettiin Webropol-kyselylomakkeen välityksellä valitulle kohderyhmälle. Diakonia-ammattikorkeakoulun Turun-kampuksen tulkkiopiskelijoille suunnattu kysely toteutettiin keväällä 2022. Vastaajat olivat viittomakielen ja puhevammaisten tulkkauksen opiskelijoita kaikilta neljältä vuosikurssilta. Kyselyn tarkoituksena oli kerätä tietoa opiskelijoiden kokemuksista liittyen etäopetukseen. Kyselyn tulosten myötä tavoitteena on kehittää etäopetusta.

Tutkimuskysymyksemme ovat seuraavat: Miten etäopetus on onnistunut tähän asti? Miten Diakonia-ammattikorkeakoulun järjestämää etäopetusta voisi kehittää?

4.1 Kysely ja sen toteutus

Aloitimme kyselyn suunnittelemisen tutustumalla erilaisiin kyselymalleihin sekä etsimällä tietoa luotettavista kyselypohjista, joissa vastaajien anonymiteetin säilyminen on varmintaa. Halusimme, että kyselyyn vastataan anonyymisti, jotta kokemuksista voidaan kertoa vapaasti ilman, että ketään voidaan tunnistaa vastauksen perusteella vastaajaksi. Pohdimme, millaisiin kyselyihin olimme itse vastanneet aikaisemmin ja millaisiin kyselyihin on ollut mielekästä vastata. Tärkeää oli myös tutkimusongelman ja tutkimuskysymysten asettaminen. Kyselyn kysymykset täytyi muotoilla niin, että vastauksien avulla saisimme vastaukset tutkimuskysymyksiimme. Kysymysten ja vastausvaihtoehtojen suunnittelun lisäksi kirjoitimme kyselyn alkuun saatekirjeen, jossa kerroimme opinnäytetyöstämme ja kyselyn lähtökohdista (Liite 1). Kysely luotiin luotettavalla Webropol-ohjelmalla ja teimme kyselyä opinnäytetyöryhmässämme sekä yhdessä työelämänohjaajamme kanssa. Webropol on kattava työkalu online-kyselytutkimusten tekemiseen. Sen toiminnot ovat pitkälle kehittyneitä ja luo käyttäjälle useita erilaisia tiedonkeruumenetelmiä. (Webropol, i.a.) Kyselyn toimivuutta testattiin neljällä Diakonia-ammattikorkeakoulun ulkopuolisella henkilöllä, jotka täyttivät kyselyn ennen sen julkaisemista ja antoivat meille palautetta. Myös yksi tulkkauksen lehtori vastasi kyselyyn ja antoi palautetta. Palautteiden perusteella vielä paransimme kyselyn asettelua ja kysymysten sekä vastausvaihtoehtojen muotoilua.

Kyselyssä oli lopulta 33 kysymystä, joista 25 oli monivalintakysymyksiä, kuusi avointa kysymystä, yksi skaala ja yksi järjestä vaihtoehdot. Skaala-kysymyksessä vastaajan tuli arvioida asteikolla 0–10, kuinka tulkkipolun etäopetus on toteutunut. Arvosana 0 oli heikoin ja 10 oli korkein arvosana. Järjestä vaihtoehdot -kysymyksessä vastaajaa pyydettiin järjestämään 1–3 asteikolla ne laitteet, joilla käyttää eniten oppimislustoja, 1 tarkoitti eniten ja 3 vähiten. Monivalintakysymyksissä suurimmassa osassa oli myös vastausvaihtoehtona avoin vastaus, johon sai omin sanoin halutessaan tarkentaa vastaustaan.

Kysely julkaistiin opiskelijoille 14.3.2022 ja suljettiin 24.3.2022. Kävimme jokaisen vuosikurssin lähiopetustunneilla vierilemassa ja ohjeistamassa kyselyyn vastaamista, koska halusimme saada mahdollisimman suuren vastaajamäärän.

Teimme vierailut kyselyn avaamisen jälkeen seuraavien kolmen päivän aikana. Lisäksi lähetimme kyselyn kaikille Turun-kampuksen opiskelijoille vielä sähköpostitse, jotta tavoittaisimme myös ne opiskelijat, jotka eivät olleet kyseisinä päivänä kampuksella. Kyselyn päättyessä vastauksia oli yhteensä 88. Saimme opinto-ohjaajaltamme tiedon, että kevätlukukaudelle oli ilmoittautunut läsnä olevaksi 125 tulkkiopiskelijaa (Pauliina Seppä, opinto-ohjaaja, henkilökohtainen tiedonanto 21.3.2022). 125 opiskelijasta vähensimme opinnäytetyöryhmämme neljä henkilöä, koska emme itse vastanneet kyselyyn. Vähennyksen jälkeen muita opiskelijoita on ollut 121 ja vastausprosentti on 73 %. Suurimpaan osaan kysymyksistä vastasivat kaikki 88 opiskelijaa, mutta osaan kysymyksistä oli vastannut vähemmän opiskelijoita.

4.2 Kyselyn analysointi

Kyselyn analysoinnissa tulee huomioida monia seikkoja. Validiteetti tarkoittaa pätevyyttä, ovatko kyselyn tulokset ja tehdyt johtopäätökset oikeita ja todellisia. Kyselyn reliabiliteetti tarkoittaa pysyvyyttä ja luotettavuutta, jos tutkimus toistetaan uudestaan tulosten tulisi pysyä samanlaisena. (Kananen, 2014.) Kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus sekä kvantitatiivinen eli määrällinen tutkimus ovat tieteellisen tutkimuksen menetelmäsuuntauksia (Jyväskylän yliopisto 28.10.2021). Hyödynsimme tekemässämme kyselyssä molempia menetelmäsuuntauksia ja saimme kerättyä merkittävää tietoa numeraalisilla vaihtoehtokysymyksillä sekä avoimilla kysymyksillä. Määrällisten vastausten analysoinnissa hyödynsimme Webropol-palvelun muodostamia vastausten koonteja sekä visuaalisia kuvaajia. Laadullisten kysymysten vastauksia ja avoimien kysymysten vastauksia analysoimme tarkastelemalla vastausten sisältöjä sellaisenaan, mitä vastaukset sisältävät ja mistä ne kertovat (Günther, Hasanen & Juhila, i.a.). Valitsimme kyseisen sisällönanalysointimenetelmän, koska vastaajien kokemukset tulevat parhaiten esiin käsittelemällä niitä sellaisenaan. Kävimme vastauksia useaan kertaan läpi ja hyödynsimme analyysimenetelmänä myös teemoittelua eli etsimme aineistosta keskeisiä, olennaisia ja usein esiin tulevia asioita (Juhila, i.a.). Teemoittelussa painottuu myös se, mitä teemat sisältävät ja mitä niistä on aineistossa sa-

nottu (Tuomi & Sarajärvi, 2009, s. 93). Vastauksia tarkastellessa korostui muutamia pääteemoja: etäopetuksen kuormittavuus ja haasteet sekä oppimisalustat ja ohjeistukset. Lisäksi vastausten pohjalta pohdimme, kuinka Diakonia-ammattikorkeakoulun tulkkikoulutuksen etäopetusta voisi kehittää.

4.3 Eettiset näkökohdat

Olemme ryhmänä pohtineet valintojamme, niiden perusteluja ja eettisiä näkökulmia, jokaisen vaiheen kohdalla opinnäytetyöprosessissa ja pyrkineet parhaaseen mahdolliseen lopputulokseen. Vastaajien anonymiteetti oli meille tärkeää, joten teetimme Webropol-kyselyn, joka takaa vastaajien anonymiteetin säilymisen. Halusimme vastaukset nimettöminä, jotta yksittäistä vastaajaa ei voi tunnistaa. Kysely tehtiin nettilinkin taakse, jossa opiskelijat vastasivat kyselyyn kirjallisesti omilla laitteillaan. Vastaajien ääntä, kuvaa tai nimiä ei siis tallennettu. Toivoimme, että opiskelijat uskaltaisivat vastata avoimesti ja rehellisesti kysymyksiin. Anonyymikyselyn vastauksia ja niistä saatujen tulosten anonyymejä koosteita voidaan käyttää myöhemmin raporteissa ja julkaisuissa. Opiskelijat eivät ole tunnistettavissa vastausten koontituloksista. Kyselymme perusteella kerätty aineisto tuhoetaan opinnäytetyön valmistuttua.

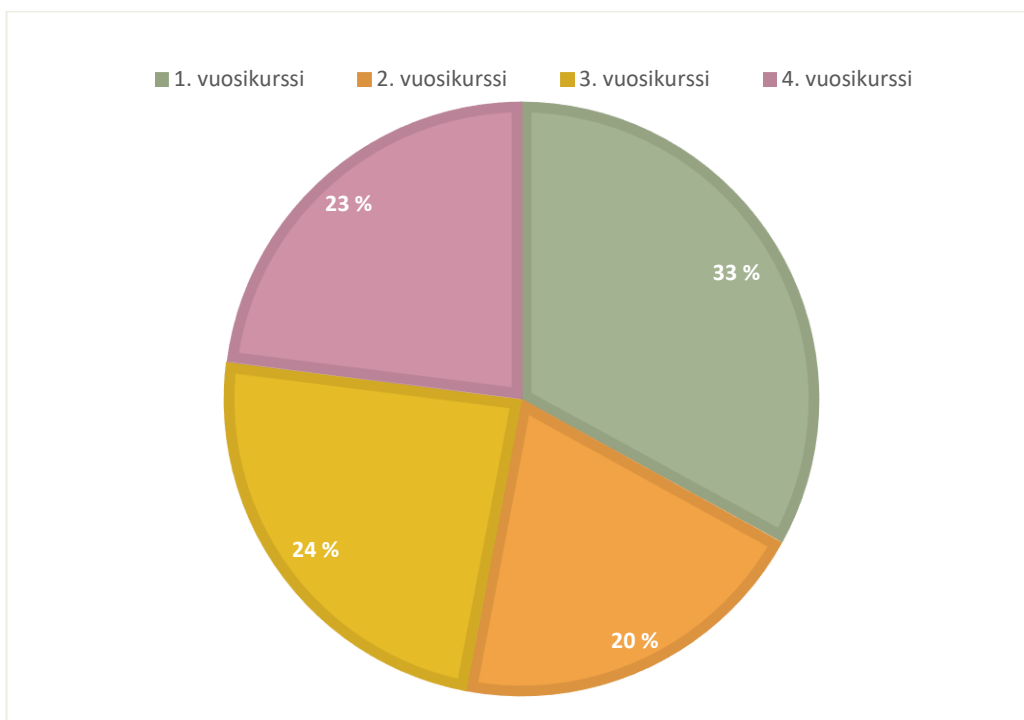
Säilytimme ja käsittelimme kyselyn vastauksia ja niistä kerättyä tietoa luottamuksella. Materiaalia ei koskaan ladattu omille laitteillemme vaan käsittelimme sitä opinnäytetyöryhmämme sisäisessä Teams-kansiossa. Kyselyä tehdessämme pohdimme jokaisen kysymyksen kohdalla siihen mahdollisesti tulevia vastauksia. Muokkasimme kysymyksiä niin, ettei esimerkiksi iän perusteella ole mahdollista tunnistaa vastaajaa. Jokainen vastausvaihtoehto piti sisällään viiden vuoden ikähaitarin, esimerkiksi ensimmäinen vastausvaihtoehto oli "19—24-vuotias" ja viimeinen vastausvaihtoehto oli "46-vuotias tai vanhempi". Kaikki näiden väliin jääneet vastausvaihtoehdot käsittivät aina 5 vuoden ikähaitarin. Taustatiedoissa ei myöskään kysytty opiskelijoiden sukupuolta, koska oletetusti Turun-kampus on naisvaltainen, olisi muiden sukupuolten vastaukset voitu tunnistaa. Sukupuolta emme myöskään pitäneet olennaisena tai ratkaisevana tekijänä kyselyn tulosten

kannalta. Loput kysymykset liittyivät opiskelijoiden omiin kokemuksiin ja toimintamalleihin.

Aineistoa on käyty läpi moneen kertaan ja tuloksia on tarkasteltu sellaisena kuin ne ovat. Johtopäätökset ja kehitysideat on tehty ja koottu kyselyn tulosten pohjalta eli valideiteetti toteutuu. Me opinnäytetyön tekijät emme vastanneet kyselyyn, vaikka myös meillä on kokemusta korona-ajan etäopetuksesta. Henkilökohtaiset kokemukset sekä mielipiteet vaikuttivat opinnäytetyöprosessin alkuun, kun kiinnostuimme aiheesta. Ryhmämme henkilökohtaiset mielipiteet ja kokemukset eivät kuitenkaan saa näkyä lopullisissa tuloksissa. Tuloksia läpikäydessämme olemme pyrkineet pysymään neutraaleina aihetta kohtaan ja tarkastelemaan tuloksia sellaisenaan. Opiskelijoiden kokemukset etäopetuksesta olisivat varmasti saman tyyliisiä, jos kysely olisi pidetty uudestaan myöhempänä ajankohtana vuonna 2022, jolloin reliabiliteetti toteutuu.

5 KYSELYN TULOKSET

Kevätlukukaudella 2022 Turun-kampuksella oli 125 tulkkiopiskelijaa. Opiskelijoiden kokonaismäärästä on vähennetty opinnäytetyöryhmän neljä henkilöä, jolloin 121 opiskelijalla on ollut mahdollista vastata kyselyyn. Kyselyyn vastasi 88 opiskelijaa, joten vastausprosentti oli 73 %. Kyselyn alussa kartoitettiin taustatietoja: vuosikurssi, ikäryhmä ja valittuja syventäviä tai suuntaavia opintoja eli viittomakielen tai puhevammaisten tulkkausta. Kyselyn vastaajista suurin osa oli ensimmäisen vuoden opiskelijoita (Kuvio 1). Vastaajista suurin osa eli 57 % kuului ikäryhmään 19–24 vuotta. Kyselyyn ei vastannut yhtäkään opiskelijaa, joka olisi yli 41-vuotias. Syventävien tai suuntaavien opintojen valinnassa oli useampi vastausvaihtoehto, koska kyselyn toteuttamisen aikaan Diakonia-ammattikorkeakoulussa on ollut käytössä OPS2011 ja OPS2019 opetussuunnitelmat (Diakonia-ammattikorkeakoulu, i.a.-c). Ensimmäisen vuoden opiskelijat eivät ole vielä tehneet valintaa suuntaavista opinnoista, joten eniten oli valittu vaihtoehtoa ”en ole tehnyt vielä virallista suuntaavien opintojen valintaa”.

Kuvio 1. Vastaajat vuosikursseittain

5.1 Etäopetuksen kuormittavuus

Yleisesti etäopetuksen koettiin onnistuneen hyvin. Asteikolla 0–10 opiskelijat arvioivat etäopetuksen toteutuneen keskiarvolla 6,5. Kuitenkin 58 % opiskelijoista koki etäopetuksen kuormittavammaksi kuin lähiopetuksen. Kuormittavuutta lisäävät tekijät olivat esimerkiksi oppituntien rakenne ja sen aikataulut, epäselvät tehtävänannot ja ohjeistukset sekä viittomakieliset luennot. Vastauksista korostui myös se, että opiskelijoiden keskeinen vuorovaikutus jää vähäiseksi etäopetuksessa, ja tämä lisää etäopetuksen kuormittavuutta. Vertaistuki ja sosiaaliset kontaktit olivat tärkeitä, ja ne jäivät helposti puuttumaan etäopetuksessa. Vuorovaikutuksen lisäämiseksi vastaajat olivat ehdottaneet kuulumisten kysymistä ennen oppitunnin alkua tai jotain muuta rentoa aloitusta, jolla saadaan yksinäisyyttä poistettua ruutujen takaa. ”Ihmisten fyysinen kohtaaminen on korvaamatonta” kertoo yksi vastauksista. Perusteluissa nousi myös esille haastavuus erottaa toisistaan vapaa-aika ja koulu, koska molemmat tapahtuivat kotona, eikä selkeää rajaa opiskelun lopettamiselle ja vapaa-ajan alkamiselle ollut. Opiskelijoista 29 % vastasi, ettei kokenut etäopetuksen olevan kuormittavampaa kuin lähiopetuksen. Kotona etäopiskelu koettiin mahdollistavan rauhan ja paremman keskittymisen luentoihin ja tehtävien tekemiseen kuin lähiopetuksessa luokassa, jossa on samaan aikaan paljon ihmisiä ja mahdollisesti myös hälinää, sekä erilaisia häiriötekijöitä. Lisäksi perusteluissa positiivisena asiana tuotiin esiin vapaa-ajan lisääntyminen, koska koulumatkaan ei kulunut aikaa. Opiskelijoista 13 % vastasi ilman perusteluita, ettei osaa sanoa.

Opiskelijoista 49 % oli yrittänyt tehdä parhaansa etäopetuksen aikana. Etäopiskelun koettiin vaativan enemmän itseohjautuvuutta ja aikataulutusta. Muutama opiskelija vastasi, että oli pyrkinyt pysymään rutiineissaan tai muuttamaan opiskelutapojaan, jotta opiskelu sujuisi mielekkäästi myös etänä. Lisäksi opiskelijat olivat kiinnittäneet huomiota hyvään ergonomiaan ja mielekkääseen sekä motivoivaan opiskelupaikkaan. Etäopetustunneilta koettiin olevan helpompaa jäädä pois kuin lähiopetustunneilta. Opiskelijoista 31 % koki, että motivaatio ja aktiivisuus olivat heikentyneet etäopetuksessa. Heikentymisen syinä olivat vaikeus keskittyä, yksin kotona puurtaminen sekä tietokoneen ääressä pitkiä aikoja istu-

minen, mikä aiheutti osalle esimerkiksi päänsärkyä. Päinvastoin 7 % opiskelijoista koki motivaation ja aktiivisuuden parantuneen, koska he kokivat etäopetustunneille osallistumisen helpompana kuin lähiopetustunneille. Opiskelijoista 11 % koki, ettei etäopetus ole vaikuttanut motivaatioon tai aktiivisuuteen negatiivisella tavalla. 2 % opiskelijoista vastasi, ettei osaa sanoa.

Luentojen välinen tauotus korostui opiskelijoiden vastauksissa useissa kohdissa. Tauot olivat huonosti suunniteltuja tai ne puuttuivat kokonaan. Lähes jokainen opiskelija oli sitä mieltä, että yhden pitkän tauon sijaan tauot olisi hyvä jakaa lyhyemmiksi, esimerkiksi viiden minuutin mittaisiksi tauoiksi. Opiskelijat ehdottivat, että lyhyitä taukoja olisi jaettu luennon eri vaiheisiin sisällön kuormittavuuden perusteella. Vastauksista korostui yhtenevä kokemus, että näytön kautta opetuksen seuraaminen oli raskaampaa ja rasitti enemmän silmiä kuin lähiopetuksen seuraaminen. Tästä syystä useampi lyhyt tauko auttaisi keskittymään paremmin opetukseen. Muutama opiskelija toivoi puolestaan pidempiä taukoja. Jokaisen opiskelijan kokemus ja palautuminen luennoista on yksilöllistä, joten yhtä oikeaa tapaa tauottaa luento, on vaikea löytää.

Etäopetuksen kuormittavuutta lisäsi myös tekniset haasteet, joita koettiin olevan viittomakielen ja kommunikointimenetelmien opetuksessa. Tekniset ongelmat pohjautuivat lähes aina verkkoyhteyden toimivuuteen. Verkkoyhteys voi olla huono niin opettajilla kuin opiskelijoilla. Huonolla verkkoyhteydellä videokuva ja ääni pätkivät esimerkiksi tenttitilanteessa. Viittomakielen opetuksessa huono verkkoyhteys tekee viittomisesta epäselvää ja sumeaa. Tietokoneruudut tarjoavat kaksiulotteisen näkymän, joka haastaa kolmiulotteisen kielen hahmottamista ja oppimista. Erityisesti viittomien oikeellisuuden, suuntien, käsimuotojen sekä tilankäytön hahmottaminen ja oppiminen koettiin haastavana pieneltä ruudulta. Samoja kokemuksia oli havaittavissa myös aiemmin mainitussa Qassimin yliopiston tutkimuksessa (Alawajee, 2021).

Lisäksi kynnys kysyä, varmistaa ja keskustella koettiin olevan suurempi etä- kuin lähiopetuksessa. Kyselyssä korostui opiskelijoiden toive viittomakielisten luentojen tallentamiseen. Tämä perusteltiin sillä, että tallenteita voisi jälkikäteen katsoa

ja palata kertaamaan asioita. Vastaajat ehdottivat myös, että viittomakielen perusteiden oppitunneilla olisi tulkit mukana. Kyselyyn vastanneet opiskelijat ehdottivat tehtävänantojen antamista sekä suullisena että kirjallisena esimerkiksi Zoom-sovelluksen keskustelualueelle. Näin opiskelijat voisivat varmistaa, ovatko he ymmärtäneet tehtävänannon oikein tai jos jotain on jäänyt epäselväksi. Kommunikointimenetelmien etäopetuksessa kuormittavaksi koettiin käytännön harjoittelun puute. Kommunikointimenetelmien kokeileminen ja niiden käytön harjoittelu on lähes mahdotonta etänä, koska opiskelijoilla ei ole yleensä saatavilla kotonaan kaikkia tarvittavia materiaaleja, laitteita tai ohjelmia.

5.2 Etäopetuksen haasteet

Opiskelijoiden vastausten perusteella opiskelijat kokivat, että etäopetuksessa opiskeltavia asioita käytiin läpi nopeammassa tahdissa kuin lähiopetuksessa, jolloin uutta opittavaa asiaa tulee enemmän ja sen prosessoiminen tarvitsee enemmän aikaa. Asioiden sisäistäminen ja luennoilta palautuminen koettiin haastavaksi, koska tauot luentojen välillä saattoivat puuttua kokonaan. Myös luentojen loppumisajat venyivät, jolloin luentojen väliin jäi vähän tai ei jäänyt ollenkaan aikaa levätä.

Yhteisten sääntöjen noudattamista pidettiin tärkeänä, sillä se loi opiskelijoiden mukaan tasavertaisuuden tunnetta. Vastauksista korostui kameroiden käyttämiseen liittyviä sääntöjä ja ohjeistuksia sekä kurssien sisäisiin, kuten aloitusluentojen läsnäolopakoon liittyviä sääntöjä. Myös muita yleisiä sääntöjä, kuten toisten huomioon ottaminen ja yleiset käyttäytymisnormit nousivat vastauksista esille. 27 % opiskelijoista vastasi, että yhteisten sääntöjen noudattamisessa olisi parantamisen varaa. Yhteiset säännöt olivat osaltaan epäselviä opiskelijoille. Opiskelijat kertoivat, että selkeät säännöt ja ohjeet helpottaisivat työskentelyä, mutta niiden olemassaolosta ja selkeästä rakenteesta ei ollut varmaa tietoa. Eniten yhteisiin sääntöihin liittyvä aihe, joka vastauksista korostui, oli kameroiden käyttäminen etäluennoilla. Vastausten perusteella kaikki opiskelijat eivät pitäneet etäluentojen aikana kameroita päällä, vaikka lehtorit olisivat niin ohjeistaneet. Etäluennot pidetään Zoom-sovelluksessa. Luennot tapahtuvat sovelluksen päähuoneessa.

Ryhmätöiden ajaksi lehtori jakaa opiskelijat yksityisiin Break out -huoneisiin. Etenkin pienryhmätehtävien jälkeen, kun opiskelijat palaavat päähuoneeseen, usealla opiskelijalla kamerat jäivät sammuksiin.

Ongelmalliseksi ryhmätöiden osalta koettiin se, että osa ryhmän jäsenistä ei osallistunut riittävästi tai ollenkaan ryhmän työskentelyyn. Ryhmätyöskentelystä oli helppo luistaa pitämällä kamera ja mikki kiinni Break out -huoneessa, jolloin muut ryhmäläiset joutuivat tekemään kaiken työn. Mikäli ryhmätyöskentely oli tiedossa jo ennen seuraavaa luentoa, se karsi osallistujamäärää tuntuvasti. Osa opiskelijoista oli lähtenyt etäluennolta pois, kun lehtori kertoi, että seuraavaksi luvassa oli ryhmätyöskentelyä.

Pienryhmätyöskentelyn jälkeen opiskelijat palasivat takaisin Zoom-sovelluksen päähuoneeseen. Opiskelijoiden mukaan lehtorit eivät läheskään aina odottaneet kaikkia opiskelijoita takaisin päähuoneeseen, ennen kuin jatkoivat opetusta koko ryhmälle. Opiskelijat kokivat tämän ongelmaksi, sillä siirtyminen päähuoneeseen ei sujunut toivotulla tavalla sovelluksen hitauden takia. Vastauksista selvisi myös, että opiskelijoiden kokemuksen mukaan eri lehtoreilla oli erilaisia sääntöjä etäluennoille, jotka sekoittivat opiskelijoita. Yhteinen linjaus, jota kaikki noudattaisivat toisi selkeyttä opiskelijoiden arkeen etätyöskentelyssä. Eriarvoisuutta aiheuttivat ryhmätöiden epätasaisen työjakauman lisäksi se, että kaikki opiskelijat eivät osallistuneet kurssien pakollisille aloitusluennoille, mutta saivat siitä huolimatta suorittaa kurssin normaalisti. Selkeät säännöt, joita kaikki noudattaisivat, takaisivat tasa-arvon tunteen opiskelijoiden keskuudessa.

Kyselyn lopuksi opiskelijoilla oli mahdollisuus vastata tyhjään vastauskohtaan, johon emme olleet rajanneet mitään tiettyä kysymystä. Siinä opiskelijat saivat kertoa mitä vain aiheeseen liittyvää. Kyseiseen vastauskohtaan saimme yhteensä 49 vastausta. Vastauksista korostui asioita, joita vastaajat halusivat vielä painottaa erikseen sekä asioita, joita emme olleet kysyneet, mutta opiskelijat halusivat kertoa, sillä kokivat niiden asioiden liittyvän opinnäytetyöhömme. Kuten tietyn lehtorin onnistuminen kurssisuunnittelussa, monimuotototeutukseen liittyviä toimivia ja ei-toimivia ratkaisuja, sekä opinnäytetyötämme ja kyselyn tarpeellisuutta korostettiin. Vastauksista korostui toive yhtenäisistä ja selkeistä ohjeista

ja säännöistä, sekä selkeistä tuntirakenteista ja hyvin ennalta suunnitelluista luennoista. Opiskelijoiden mielestä osa lehtoreista oli suunnitellut luennot huolellisesti, mutta osa ei ollut. Huonosti suunnitellun luennon tunnisti opiskelijoiden mielestä sekalainen tunnelma ja ylimääräinen sählääminen, tehtävien vaihtaminen toiseen lennosta. Hyvin suunniteltu kurssikokonaisuus sekä luentojen sisällöt näyttäytyivät opiskelijoille monipuolisina tehtävinä niin opetus- kuin oppimistapojenkin puolesta. Tunnit olivat keskenään erilaisia esimerkiksi rakenteeltaan, kun taas huonosti suunnitellut toistivat aina samaa kaavaa. Hyvin suunnitellun luennon aikana lehtori käytti opetuksessaan kattavasti erilaisia alustoja, jotka lisäsivät opiskelun mielekkyyttä. Opiskelijat kertoivat arvostavansa hyvin suunniteltuja kursseja.

5.3 Oppimisalustat, tehtävät ja ohjeistukset

Opiskelijoiden vastauksista kävi ilmi, että myös oppimisalustoissa, tehtävissä sekä tehtävien ohjeistuksissa olisi kehitettävää. Moni opiskelijoista oli todennut, että Diakonia-ammattikorkeakoulun käyttämästä oppimisalustasta Diaklesta löytyvät tehtävät, palautuspäivämäärät, tehtävänannot sekä tehtävien palautuspaikkoihin toivottiin kehitystä. Tehtäviä toivottiin jopa lisää itsenäisille opiskelujaksolle, jotta oppiminen olisi mahdollisimman monipuolista ja tekemistä olisi tarpeeksi. Varsinkin viittomakielistä oppimateriaalia itsenäisille opintojaksoille toivottiin lisää.

Myös tehtävien ohjeistuksissa koettiin puutteita. Vastauksista ilmeni, että ohjeistukset olisi hyvä saada tunnin päätteeksi myös kirjallisessa muodossa, koska monesti ohjeet saatetaan tulkita tai muistaa auditiivisesti monella eri tavalla. Tehtävänantoihin toivottiin tehtävää havainnollistavia esimerkkejä, jotta tehtävä olisi helpompi hahmottaa. Vastauksien mukaan, jos tehtävästä oli kirjoitettu jonkinlainen kirjallinen ohje Diakleen, se saattoi olla niin tulkinnanvarainen, että tehtävänanto jäi opiskelijoille epäselväksi. Tehtävänantojen tulisi todennäköisesti olla samanlaisessa muodossa niin kirjallisesti kuin auditiivisestikin kerrottuna, jotta tehtävänanto olisi selkeä ja helppo ymmärtää. Vastauksissa kuvattiin, että

Diaklesta tulisi löytää selkeästi ja vaivattomasti tehtävä, tehtävän ohjeistus, palautuspäivämäärä sekä tehtävälle yksi palautuslaatikko, johon tehtävän saa palautettua eri muodoissa, kuten esimerkiksi linkkitiedostona. Opiskelijat kokivat, että tehtävien palautus saattaa olla välillä vaikeaa, kun tehtäviä pitää palauttaa erillisiin palautuskansioihin. Tehtävien palautus olisi todennäköisesti helpompaa, jos tehtävän voisi palauttaa samaan kansioon, josta tehtävänanto ja ohjeistuksetkin löytyvät.

Opiskelijoiden vastausten mukaan hyödyllisiä harjoituksia etäopetuksessa olivat muun muassa tulkkauksiharjoitukset sekä viittomien harjoittelu, koska tällöin kieli- taito sekä tulkkauksitaidot kehittyvät. Myös pienryhmätyöskentelystä koettiin olevan hyötyä, sillä opiskelijat kokivat saavansa lisää motivaatiota työskentelyyn ryhmän muilta opiskelijoilta. Vastausten mukaan opiskelijoita osallistavat tehtävät olivat tärkeitä. Etäopetuksessa esimerkiksi Zoom-sovelluksessa eräät lehtorit olivat käyttäneet Whiteboardia osallistaakseen oppilaita tunnilla. Whiteboard eli valkotaulu on mahdollista jakaa myös muiden Zoom-osallistujien kesken, jolloin osallistujat pystyvät esimerkiksi tekstityökalulla, piirtotyökalulla ja leimoilla tekemään merkintöjä valkotauluun (Aalto-yliopisto, 2022). Oppilaiden osallistaminen koettiin vastauksissa tärkeänä, koska tällöin keskittyminen oppituntiin oli helpompaa ja opiskelijat aktivoituivat.

Toisaalta vastauksista kävi ilmi, että pienryhmätyöskentely koettiin myös hyödyttömäksi, koska pienryhmissä opiskelijoiden motivaatio opiskeluun ja oppimisteh- täviin saattoi olla heikko, jolloin se kuormitti muita ryhmän opiskelijoita. Eräässä vastauksessa on mainittu ongelmasta näin: ”Pienryhmätehtävät olivat hieman huonoja, koska aina samat tyypit joutuivat olemaan vastuussa tehtävien tekemi- sestä ja niiden purusta, kun palattiin takaisin päähuoneeseen. Tämä vaikutti omaan motivaatioon hyvin negatiivisesti”. Suurimmassa osassa vastauksista mainittiin myös ”vapaamuotoiset” tehtävät, joihin opiskelijat luokittelivat esimer- kiksi erilaiset mielikuvitusharjoitteet, pelit, leikit, runot sekä tehtävät, joita ei tar- vitse palauttaa. Kun tehtävissä ei mainittu tehtävän palautuksesta mitään ja teh- tävänmuoto oli vapaamuotoinen, koettiin tehtävät turhiksi.

6 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

Maailma on digitalisoitumassa yhä enemmän, ja etäopetus tulee olemaan todennäköisesti tulevaisuuden opetusmenetelmä. Tulkkausala on myös ottanut valtaosan harppauksen etätulkkauksessa korona-aikana ja etätulkkauksen suosiota, koska se on helppo järjestää ajasta tai paikasta riippumatta, kunhan on toimivat laitteet ja verkkoyhteys. Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli kehittää Diakonia-ammattikorkeakoulun tulkkipolun etäopetusta. Tulevaisuuden tulkkaustaidot –hankkeelle jäi mahdollisuus käyttää opinnäytetyömme myötä esiin tulleita kehitysideoita tulkkauskoulun alan etäopetuksen parantamiseksi Diakonia-ammattikorkeakoulussa. Sen myötä opinnäytetyön tavoite toteutui.

Opinnäytetyömme tutkimusongelma oli etäopetuksen soveltuvuus tulkkausalaan. Opinnäytetyön avulla saimme tulkkipolun näkökulmat ja kokemukset selville etäopetuksesta ja sen toimivuudesta. Etäopetuksella varmistetaan tulevien tulkkipolun tietotekninen osaaminen, koska suurin osa opiskeluista tapahtuu tietokoneen ja verkkoyhteyden välityksellä, jotka ovat myös avainasemassa etätulkkauksessa.

Menimme opinnäytetyöryhmänä esittelemään ja ohjeistamaan kyselyyn vastaamista Turun-kampuksen jokaiselle vuosikurssille. Opiskelijoilla oli mahdollista vastata kyselyyn kampuksella luennon alussa. Vierailullamme oli positiivinen vaikutus vastaajamäärään. Jos opiskelijoiden olisi pitänyt vastata kyselyyn omalla vapaa-ajallaan, ei vastaajamäärä todennäköisesti olisi ollut näin kattava. Kyselyyn vastasi 88 opiskelijaa, mutta osa heistä ei vastannut kaikkiin kysymyksiin. Joku opiskelija saattoi kokea, ettei vastausvaihtoehdoissa ollut sopivaa vaihtoehtoa tai vastaus oli vaikeaa muotoilla ”joku muu, mikä?” -kenttään. Voi olla myös, että kysymys oli vaikeasti ymmärrettävissä. Lisäksi kysely oli suhteellisen pitkä, koska se sisälsi 33 kysymystä. Mahdollisesti osa opiskelijoista ei jaksanut vastata jokaiseen kyselyyn kysymykseen täydellä keskittymisellä.

Diakonia-ammattikorkeakoulun järjestämä etäopetus viittomakielen ja puhevammaisten tulkkauskoulutuksessa on koettu korona-aikana onnistuneeksi,

mutta parannettavia ja kehitettäviä osa-alueita on. Kyselyn tulosten perusteella etäopetustunneilla tulisi olla selkeämpi rakenne sekä yleisiä sääntöjä esimerkiksi kameroiden päällä pitämiseen. Turun-kampuksen etäopetukseen tulisi kehittää yhtenevä linjaus, jota kaikki lehtorit noudattaisivat. Etäopetustunneilla tulisi myös huomioida riittävä tauotus, koska taukojen pitäminen koetaan tärkeäksi jaksamisen ja motivaation kannalta.

Etäopetukseen tulisi lisätä monipuolisia ja mielekkäitä tehtäviä ja harjoituksia. Opiskelijat kokivat, että oppitunneista saisi monipuolisempia esimerkiksi erilaisien ja vaihtelevien tuntitehtävien avulla. Tällä hetkellä opiskelijat kokivat, että etäopiskelu sisältää liian paljon PowerPoint-esitysten tekemistä ryhmätyöskentelyssä. Monipuolisuutta lisäisi myös tasapaino luennoimisen ja opetusvideoiden katsomisen välillä. Kyselyn vastauksista voi todeta, että opiskelijat kokivat hyödyllisiksi ja tarpeellisiksi varsinkin tulkkaukseen ja viittomakieleen keskittyvät harjoitukset. Eräässä vastauksessa mainittiin yksiselitteisesti: ”Viittomakieleen ja tulkkaukseen liittyvät tehtävät ovat hyödyllisiä, sillä niitä tehdessä kielitaito ja tulkaustaito kehittyi.” Tulkkauksen ja viittomakielen harjoitukset koettiin tärkeiksi todennäköisesti siksi, koska viittomakielen osaaminen sekä ymmärtäminen ovat yksi keskeisimmistä taidoista tulkilla. Jos opiskelijalla ei ole aiempaa kokemusta viittomakielestä, joutuu hän aloittamaan kielen opiskelun perusasioista.

Kyselyn avulla saatiin molempiin tutkimuskysymyksiin vastaukset. Opiskelijoiden kokemukset ja ajatukset etäopetuksesta ja sen onnistumisesta auttavat Diakoniamattikorkeakoulua luomaan tulkkausalalle sopivampaa etäopetusta. Etäopetus on koettu toimivaksi ja sen huonot puolet on nähty osittain positiivisena: koulumatkoihin varattu aika lisää omaa vapaa-aikaa, koska kampukselle ei tarvitse siirtyä, mutta sosiaaliset kontaktit vähenevät. Osa opiskelijoista on kokenut, että etäopetuksessa keskittymiskyky on parempi, koska saa oman työskentelyrauhan ja valita oman opiskelupaikkansa. Opiskelupistettä on myös mahdollista vaihtaa kesken päivän tai voi työskennellä tietokoneen ääressä myös seisten.

Opinnäytetyöstä voisi tehdä jatkotutkimuksen, jolla kartoittaa monimuoto-opetuksessa olevien ryhmien etäopetuksen nykytilannetta: onko etäopetuksen laadussa

ja toimivuudessa tullut muutosta suuntaan tai toiseen. Opiskelijoilla on paras käytännönkokemus etäopetuksesta ja sen toimivuudesta ja sitä voisi kartoittaa säännöllisin väliajoin. Jatkotutkimuksissa voisi siis kartoittaa, onko etäopetus kehittynyt paremmaksi, ovatko ehdotetut muutokset toteutettu ja ovatko muutokset tuoneet tulosta ja miten ne näkyvät käytännössä.

Kehittämishankkeessa voisi esimerkiksi luoda etäopetukseen toimivaa materiaalia ja kehittää tulkkauharjoituksiin soveltuvien sovellusten toimivuutta. Esimerkiksi videomateriaalia, jota pystyy hidastamaan tai nopeuttamaan ja tehtävien oikeat vastaukset tai malliesimerkit olisivat saatavilla heti tehdyn tehtävän jälkeen. Näin saataisiin lisättyä välitöntä palautetta ja opiskelija pystyisi heti itsereflektimaan osaamistaan.

LÄHTEET

- Aalto-yliopisto. (12.5.2022). *Zoom: Valkotaulun käyttö*. <https://www.aalto.fi/fi/palvelut/zoom-valkotaulun-kaytto>
- Alawajee, O. (18.4.2021). *Influence of COVID-19 on Students' Sign Language Learning in a Teacher-Preparation Program in Saudi-Arabia: Moving to E-learning*. <https://www.cedtech.net/download/influence-of-covid-19-on-students-sign-language-learning-in-a-teacher-preparation-program-in-saudi-10886.pdf>
- Diakonia-ammattikorkeakoulu. (13.3.2020). *Tärkeää tietoa koronaviruksen aiheuttamista muutoksista Diakin opiskelijoille*. <https://www.diak.fi/2020/03/13/kysymyksiä-ja-vastauksia-koronatilanteeseen-liittyen-opiskelijoille/>
- Diakonia-ammattikorkeakoulu. (16.3.2020). *Diakin kampukset kiinni 18.3–13.4*. <https://www.diak.fi/2020/03/16/diakin-kampukset-kiinni-18-3-13-4/>
- Diakonia-ammattikorkeakoulu. (17.3.2020). *Valmiuslain tuomat muutokset Diakin opetukseen*. <https://www.diak.fi/2020/03/17/valmiuslain-tuomat-muutokset-diakin-opetukseen/>
- Diakonia-ammattikorkeakoulu. (2019). *Opinto-opas. Tulkki (amk), viittomakielen ja puhevammaisten tulkkaus 2019-*. <https://opinto-opas.diak.fi/fi/43204/fi/47045/2019VIP/317/year/2022>
- Diakonia-ammattikorkeakoulu. (2020). *Hankehakemus: Tulevaisuuden tulkkaustaidot – digitalisuus tulkikoulutuksessa ja työelämässä*.
- Diakonia-ammattikorkeakoulu. (i.a.-a). *Tulkki (amk), viittomakielen ja puhevammaisten tulkkaus*. Saatavilla 2.1.2023 <https://www.diak.fi/hakeminen/koulutukset/amk/tulkki-viittomakieli-tulkkaus/>
- Diakonia-ammattikorkeakoulu. (i.a.-b). *Diakissa opiskellaan monella eri tavalla*. Saatavilla 20.2.2023 <https://www.diak.fi/opiskelu/opiskelijanpolku/opintojen-suorittaminen/opiskelumuodot/>
- Diakonia-ammattikorkeakoulu. (i.a.-c). *Opinto-opas*. Saatavilla 23.11.22 <https://opinto-opas.diak.fi/fi/43204/fi/47045>

- Eura 2014. *Euroopan sosiaalirahaston (ESR) rahoittaman hankkeen kuvaus* [hankkeen kuvaus]. Saatavilla 19.4.2023
<https://www.eura2014.fi/rrtiepa/projekti.php?projektikoodi=S22725>
- Günther, K., Hasanen, K. & Juhila, K. (i.a.). *Johdanto: analyysi ja tulkinta*. Teoksessa Jaana Vuori (toim.) *Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja*. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto [ylläpitäjä ja tuottaja].
<https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/analyysitavan-valinta-ja-yleiset-analyysitavat/analyysi-ja-tulkinta/> [Viitattu 20.2.2023.]
- Juhila, K. (i.a.). *Teemoittelu*. Teoksessa Jaana Vuori (toim.) *Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja*. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto [ylläpitäjä ja tuottaja]. <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/analyysitavan-valinta-ja-yleiset-analyysitavat/teemoittelu/> [Viitattu 20.2.2023.]
- Jyväskylän yliopisto. (28.10.2021). *Laadullinen tutkimus*.
<https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/tutkimusstrategiat/laadullinen-tutkimus>
- Kalela, E. (2010). *Etiikka tulkkaustilanteissa viittomakieli ja kuulovammaisalalla*. Kuuloliitto ry https://www.kuuloliitto.fi/wp-content/uploads/2017/03/etiikka_tulkkaustilanteissa.pdf
- Kalliala, E. (2002). *Verkko-opettamisen käsikirja*. Oy Finn Lectura Ab. Helsinki.
- Kananen, J. (2014). *Verkkotutkimus opinnäytetyönä*. (Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja -sarja). Jyväskylän ammattikorkeakoulu.
- Kotimaisten kielten keskus. (i.a.). *Suomen viittomakielet*. Saatavilla 22.2.2023
https://www.kotus.fi/kielitieto/kielet/suomen_viittomakielet
- Kuurojen Liitto. (i.a.). *Viittomakieliset*. Saatavilla 28.2.2023 <https://kuurojenliitto.fi/viittomakieliset/>
- L 133/2010. Laki vammaisten henkilöiden tulkkauspalvelusta 19.2.2010/133.
<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2010/20100133>
- L 359/2015. Viittomakielilaki 10.4.2015/359. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2015/20150359>
- Lahtinen, R. (2016). Sanat, viittomat ja haptiisit kuulonäkövammaisen oppilaan kanssa. Teoksessa Takala, M. & Sume, H. (toim.), *Kieli, kuulo ja*

- oppiminen – kuurojen ja huonokuuloisten lasten opetus* (s. 209–219). Finn Lectura.
- Marstio, T. & Laivola, T. (6.4.2021). *Kameran käyttö lisää aitoutta vuorovaikutukseen*. <https://journal.laurea.fi/kameran-kaytto-lisaa-aitoutta-vuorovaikutukseen/#47907024>
- Opetushallitus. (2020). *Etäopetuksen tilannekuva koronapandemiassa vuonna 2020*. Saatavilla 20.2.2023 https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/31605670%20OPH%20Et%C3%A4opetuksen%20tilannekuva%20koronapandemiassa%20vuonna%202020%20verkkojulkaisu_21_03_30_0.pdf
- Opintokeskus Sivis. (i.a.). *Verkkoneuvottelutyökalu Zoom*. Saatavilla 20.2.2023 <https://www.ok-sivis.fi/jasenpalvelut/verkkokoulutuspalvelut/verkkokoulutuksen-tyokalut-ja-valineet/verkkoneuvottelutyokalu-zoom.html>
- Papunet. (22.3.2021). *Puhevammaisuuden syyt ja ilmenemismuodot*. <https://papunet.net/tietoa/puhevammaisuuden-syyt-ja-ilmenemismuodot>
- Pietiäinen, M. (2015). *Vammaisen henkilön oikeus tulkkauspalveluun*. [Pro gradu -tutkielma, Tampereen yliopisto]. <https://trepo.tuni.fi/handle/10024/97501>
- Rainò, P. & Laurén, S. (2016). Kirjoitustulkkaus – puheen litterointia vai kielen sisäistä tulkkausta?. Teoksessa Tiittula, L. & Nuolijärvi, P. (toim.), *Puheesta tekstiksi* (s. 104–134). Suomalaisen kirjallisuuden seura.
- Salmi, E. & Laakso, M. (2005). *Maahan lämpimään: Suomen viittomakielisten historia*. Kuurojen liitto ry.
- Salmi, E. & Martikainen, L. (2011). *Tulkkauksen koulutus Suomessa*. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Helsinki. <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/34619/978-952-456-120-4.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Savisaari, E. & Vanne, A. (1979). *Viittomakieli*. Gaudeamus Ab.
- Schein, J. D. (1984). *Speaking the Language of Sign*. Doubleday & company INC.
- STT Info. (27.5.2022). *Digitaaliset valmiudet tulkkauspalveluissa ovat avain saavutettavampaan yhteiskuntaan*. <https://www.sttinfo.fi/tiedote/digitaaliset-valmiudet-tulkkauspalveluissa-ovat-avain-saavutettavampaan-yhteiskuntaan?publisherId=69818205&releaseId=69942632>

- Takkinen, R. (2002). *Käsimuotojen salat: Viittomakielisten lasten käsimuotojen omaksuminen 2–7 vuoden iässä*. (2. p.). Kuurojen Liitto ry.
- Tervo, A. Toura, E. & Valdolin, M. (2022). *Etäopetuksen vaikutus suomalaisen viittomakielen oppimiseen: selvitys Diakonia-ammattikorkeakoulun sekä Humanistisen ammattikorkeakoulun opiskelijoiden kokemuksista*. [Opinnäytetyö, Diakonia-ammattikorkeakoulu]
<https://www.theseus.fi/handle/10024/745897>
- Tikoteekki. (i.a.). *Puhetta korvaavat keinot*. Saatavilla 24.2.2023 <https://www.kehitysvammaliitto.fi/tikoteekki/tietoa/puhetta-tukevat-keinot/>
- Tulevaisuuden tulkkauksiaidot. (i.a.). *Tietoa hankkeesta*. Saatavilla 21.2.2023
<https://tulevaisuudentulkkauksiaidot.diak.fi/tietoa-hankkeesta/>
- Tulevaisuuden tulkkauksiaidot. (i.a.-a). *Tulevaisuuden tulkkauksiaidot*. Saatavilla 1.11.2022 <https://tulevaisuudentulkkauksiaidot.diak.fi/>
- Tulevaisuuden tulkkauksiaidot. (i.a.-b). *Etätulkkauskeskuksen ekspertit*. Saatavilla 1.11.2022 <https://tulevaisuudentulkkauksiaidot.diak.fi/etatulkkaus/>
- Tulevaisuuden tulkkauksiaidot. (i.a.-c). *Kielistudio kuntoon*. Saatavilla 3.11.2022
<https://tulevaisuudentulkkauksiaidot.diak.fi/etatulkkaus/>
- Tuomi, J., & Sarajärvi, A. (2009). *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*.
Tammi.
- Vehkalahti, K. (2008). *Kyselytutkimuksen mittarit ja menetelmät*. Tammi.
- Veitonen, U. (2006). Viittomakielen etätulkkaus ja viestintätekniikka. Teoksessa Rissanen, T. & Hytönen, N. (toim.). (2006). *Käden käännteessä: viittomakielen kääntämisen ja tulkkauskeskuksen teoriaa sekä käytäntöä*. (s. 248–261). Oy Finn Lectura Ab. Helsinki.
- Venäläinen, E. (i.a.). *Korkeakouluopiskelu korona-aikana* [PowerPoint-diat].
Kooste_korkeakouluopiskelu_korona-aikana-kysely.pdf
- Webropol. (i.a.). *Tulevaisuuden kyselytyökalu*. Saatavilla 20.2.2023
<https://webropol.fi/>

LIITE 1. Kyselyn saatekirje

Opiskelijoiden näkökulma ja kokemukset etäopinnoista Diakissa

Hei opiskelija!

Nyt sinulla on mahdollisuus vaikuttaa etäopetuksen kehittämiseen Diakissa! Olemme Diakonia-ammattikorkeakoulun (Diak) kolmannen vuosikurssin opiskelijoita ja teemme opinnäytetyötämme Tulevaisuuden tulkkaustaidot –hankkeelle. Opinnäytetyömme tavoitteena on kartoittaa opiskelijoiden näkökulmaa ja kokemuksia etäopinnoista Diakissa. Kysely on avoinna 7.3. –18.3.2022.

Etätulkkauksen kehittämiseksi Tulevaisuuden tulkkaustaidot –hanke kartoittaa ja testaa, mitkä koronapandemian alkaessa nopeasti käyttöön otetuista etätulkkausratkaisuksista ovat osoittautuneet arjessa toimiviksi. Lisäksi laaditaan suositukset etäopetuksen ja etätulkkauksen toteuttamiseksi sekä tuotetaan koulutusmateriaaleja etäopetukseen ja etätulkkaukseen. Kyselymme vastausten pohjalta pystytään kehittämään etäopetusta ja oppimisympäristöjä. Hanketta rahoittaa Euroopan sosiaalirahasto ja Hämeen ELY-keskus.

Vastaathan kaikkiin kysymyksiin rehellisesti. Kyselyyn vastaajat ovat anonymiä, eikä heitä voi tunnistaa. Kyselyn dataa ei luovuteta kolmansille osapuolille. Kyselyn tuloksista julkaistaan yhteenveto. Kyselyn tekemiseen kuluu noin 15 minuuttia. Kyselyn tuloksia pääsevät nimettöminä tarkastelemaan Diakin Tulevaisuuden tulkkaustaidot –hankkeen hankepäällikkö, tulosten analysoijat Liisa Kultanen, Alisa Peltonen, Tytti Kivinen ja Saana Liikala.

Kysely analysoidaan ja tuloksia käytetään hankkeen kokonaiskuvan muodostamiseksi alkutilanteestaviittomakielen ja puhevammaisten tulkkauksen digitaalisesta oppimisympäristöstä ja etäopetuksesta. Kyselyn tuloksia voidaan julkaista kokonaistuloksina hankkeen nettisivuilla ja tiedotteissa. Valmisopinnäytetyö on luettavissa Theseus-tietokannasta keväällä 2023.

Suuri kiitos kyselyyn vastaamisesta! Yhteistyöterveisin, Liisa, Alisa, Tytti ja Saana sekä Tulevaisuuden tulkkaustaidot –hankkeen toimijat.

LIITE 2. Kysely

1 Taustatiedot, merkitse millä vuosikurssilla opiskelet Diakissa juuri nyt:

1. Vuosikurssilla
2. Vuosikurssilla
3. Vuosikurssilla
4. Vuosikurssilla

2 Valitse mihin ikäryhmään kuulut:

- 19–24
- 25–30
- 31–35
- 36–40
- 41–45
- 46-

3 Valitse, mitkä syventävät/suuntaavat opintosi ovat Diakissa:

Syventävät, OPS2011: kielten välinen tulkkaus, kiva, viittomakielen tulkkaus

Syventävät, OPS2011: kielensisäinen, kisa, puva-tulkkaus

Suuntaavat, OPS2019: viittomakielen tulkkauksen suuntaavat, vts

Suuntaavat, OPS2019: puhevammaisten tulkkauksen suuntaavat, puv

En ole tehnyt vielä virallista suuntaavien opintojen valintaa

4 Arvioi IT-taitosi (tietokoneen ja sen eri ohjelmien käyttäminen) ennen koronapandemiaa asteikolla 1–5:

Erinomaiset (5)

Hyvät (4)

Keskinkertaiset (3)

Tyydyttävät (2)

Heikot (1)

En osaa sanoa

Jokin muu, mikä?

5 Valitse kolme vaihtoehtoa, mistä olet saanut eniten apua IT-taitojen kehittämiseen:

Peruskoulu

Lukio/ammattillinen koulutus

Muu aikaisempi koulutus, esim. tutkinnot

Muu aikaisempi koulutus, esim. kurssit, avoin

Nykyiset opinnot Diakissa

Työssä

Harrastuksen kautta

Oman kiinnostuksen ja aktiivisuuden kautta

Jokin muu, mikä?

6 Oliko opiskeluvälmiudet (OPI tai OKO01-02) kursseista hyötyä?

Erittäin paljon

Paljon

Keskinkertaisesti

Tyydyttävästi

Heikosti

En osaa sanoa

Jokin muu, mikä?

7 Olisitko tarvinnut lisää tukea tai ohjausta IT-asioissa opintojen alussa?

Kyllä, mitä?

En

En osaa sanoa

8 Missä asioissa olisit tarvinnut enemmän tukea etäopetuksen laajetessa koronapandemian alkaessa?

Tunnukset ja kirjautuminen

Eri ohjelmien käyttö (esim. Zoom, Elan, Flipgrid)

Videoiden kuvaaminen

Videoiden tallentaminen

Videoiden jakaminen

Videoiden editointi ja muokkaaminen

Internetyhteydet

Hakukoneet (esim. Google, Bing)

Jokin muu, mikä?

9 Etäopetus koronapandemian aikana käynnistyi vauhdilla. Miten arvioisit, että tulkkipöytäkirjoituksen etäopetus on toteutunut? (0=erittäin heikosti, 5=keskinkertaisesti, 10=erittäin hyvin)

10 Arvioi IT-taitosi tällä hetkellä asteikolla 1–5:

Erinomaiset (5)

Hyvät (4)

Keskinkertaiset (3)

Tyydyttävät (2)

Heikot (1)

En osaa sanoa

Jokin muu, mikä?

11 Tarvitsetko lisää tukea tai ohjausta IT-asioissa tällä hetkellä?

Kyllä, mitä?

En

En osaa sanoa

12 Millaisissa opetustilanteissa etäopetus on tuottanut teknisiä haasteita? Valitse kolme eniten haasteita tuottanutta.

Viittomakielen opetus, esimerkiksi miten?

Kommunikointimenetelmien opetus, esimerkiksi miten?

Tentit, esimerkiksi millä opintojaksolla?

Oppimistehtävät, esimerkiksi millaiset tehtävät?

Pienryhmätyöskentely, esimerkiksi miten?

Videoiden käyttö, esimerkiksi miten?

Jokin muu, mikä?

13 Miten olet ratkaissut tekniset haasteet? Millaisilla keinoilla?

14 Keneltä olet saanut tukea tai apua teknisten haasteiden ratkaisemiseen?

Itse kokeilemalla eri vaihtoehtoja

Muilta opiskelijoilta

Opettajilta

IT-tuelta

Koulun ulkopuoliselta henkilöltä tai tuttavalta

Työelämästä, harjoitteluista tai harjoittelun ohjaajilta

Diakin oppaat ja ohjeet

En ole saanut tukea

Jostakin muualta, mistä?

15 Koetko etäopetuksen kuormittavammaksi kuin lähiopetuksen? Perustele.

Kyllä

Ei

En osaa sanoa

16 Miten etäopiskelu on vaikuttanut omaan aktiivisuuteesi ja motivaatioosi? Miten olet panostanut opiskeluun? Perustele vastauksesi.

Heikentänyt

Parantanut

Olen yrittänyt tehdä parhaani

Ei ole ollut vaikutusta

En osaa sanoa

17 Mitä kehitettävää tulkikoulutuksen etäopetuksen sisällöissä ja toteutustavoissa olisi? Kerro esimerkkejä.

Oppimistehtävät Diaklessa

Tuntiharjoitukset

Vuorovaikutus ja kohtaaminen

Ryhmätyöt ja pienryhmät

Luento-opetus

Yhteiset säännöt (kamerat päällä, odotetaan kaikki takaisin pienryhmäajoista päähuoneeseen tms.)

Ohjeistukset ja tehtävänannot tuntien aikana

Etätoteutuksen rakenne

Aikataulu etäopetuksessa (tauot)

Jokin muu, mikä?

18 Oletko kokenut etänä suoritettavat oppimistehtävät ja harjoitukset hyödyllisiksi?

Kyllä, kaikki harjoitukset

Kyllä, suurin osa harjoituksista

Osittain, muutamat harjoitukset olleet hyödyllisiä

Ei, en ole kokenut harjoituksia hyödyllisiksi

En osaa sanoa

19 Millaiset harjoitukset olet kokenut hyödyllisiksi, perustele miksi?

20 Millaiset harjoitukset olet kokenut hyödyttömiksi, perustele miksi?

21 Mitkä seikat tekevät etäopetuksesta toimivan ratkaisun juuri sinulle?

Helpottaa arjen sujumista

Mahdollistaa työssä käynnin

Saan paremman työrauhan

Uskallan vastata ja osallistua rohkeammin

Perhe-elämän toimivuus

Taloudellinen vaikutus (säästöt asumisessa ja matkustamisessa)

Ajanhallinta helpottuu (matka-ajat poistuvat, valitsen mihin käytän aikani)

Saan aikaa harrastuksiin ja liikkumiseen

Tehokkuus opiskelutehtävissä kasvaa

Voi valita mielekkäitä tehtäviä

Nopeat muutokset on helpompi toteuttaa ja sietää

Tila työskennellä löytyy helpommin

Jokin muu, mikä?

22 Mitä kehitettävää etäopetuksen teknisessä toteutuksessa olisi?

Kielistudion ohjelmien mahdollistaminen etäkäyttöön opiskelijan koneella

Opettajien teknisessä osaamisessa

Opiskelua helpottavat tekniset välineet (esim. kuvausvalot ja telineet kännyköille)

Aikataulut ja lukujärjestys

Zoomin opiskelijakäyttö ja oikeudet

Taukojen määrät ja pituudet

Oppimisalustat (esim. Diakle, Office 365)

Selkeät ohjeet opiskelijoille etäopiskelusta (kameran käyttö, ryhmätyöt, vertais-tuki)

Jokin muu, mikä?

23 Oletko opiskellut Diakissa tai Diakin ulkopuolella verkkokursseilla tai nähnyt toimivia malleja hyvän etäopetuksen toteuttamiseen? Mikä toimii hyvin? Kerro esimerkkejä kokemuksistasi.

24 Pitikö sinun tehdä hankintoja (esim. tietokone, kamera, internet), jotta pystyit osallistumaan etäopetukseen?

Kyllä, mitä?

Ei

25 Pitäisikö koulun tarjota lainaan laitteistoa? Mitä laitteita?

Tietokone

Videokamera

Ipad

Kommunikaatio-ohjelmat (Boardmaker, Grid, jne)

Videointiin laitteistoa (jalustat, valot, mikrofonit)

Jotain muuta, mitä?

26 Millä laitteella yleensä käytät oppimisalustoja (esim. Diakle, Zoom)? Järjestä 1–3 sen mukaan mitä käytät eniten on 1, ja mitä vähiten on 3.

Puhelimella

Tietokoneella

Tabletilla

27 Miten kehittäisit oppimisalusta Diaklen käyttöä ja rakennetta etäopetukseen sopivammaksi?

28 Mistä Zoom-linkit on opiskelijana helpointa löytää?

Diaklesta kurssin sivulla ensimmäisenä

Lukujärjestyksestä

Sähköpostista

Tuudosta

Jostain muualta, mistä?

29 Miten etäopiskelu on vaikuttanut opiskelijan palautteen vastaanottamiseen opettajilta?

Helpottanut huomattavasti

Helpottanut vähän

Ei vaikutusta

Vaikeuttanut vastaanottamista

Vaikeuttanut huomattavasti vastaanottamista

En osaa sanoa

30 Onko opiskelijan saaman palautteen määrässä tapahtunut muutoksia etäopetusaikana?

Kyllä, palaute on lisääntynyt huomattavasti

Kyllä, palaute on lisääntynyt jonkin verran

Määrässä ei ole tapahtunut muutoksia

Palautteen määrä on heikentynyt jonkin verran

Palautteen määrä on heikentynyt huomattavasti

31 Miten palautteen vastaanottaminen toimii etänä parhaiten?

Kirjallisesti

Suullisesti keskustellen

Video tai tallenne

En halua palautetta

Jokin muu, mikä?

32 Miten arviointi on useimmiten toiminut etäopiskelun aikana?

Hyvin, olen saanut arvioinnin perusteet ajoissa ja ymmärrän arvioinnin perusteet Keskihertaisesti, olen yleensä ymmärtänyt arvioinnin perusteet ja saanut ne ennen oppimistehtäviä

Heikosti, en ole saanut arvioinnin perusteita ajoissa enkä ole ymmärtänyt arvioinnin perusteita

Jokin muu, mikä?

En osaa sanoa

33 Vapaa sana, kerro vielä omasta näkökulmastasi kokemuksiä etäopetuksesta ja etäoppimisesta tai palautetta kyselystä! Kiitos kovasti vastaamisesta!